

Till
Justitiedepartementet, 111 52 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Alvik 9 oktober 2025

Yttrande

SOU 2025:66 En straffreform

Sveriges kristna råds medlemskyrkor har ett stort engagemang för demokrati, mänskliga rättigheter och rättssäkerhet. Det bottnar i vår kristna grundsyn att varje människa är skapad till Guds avbild, lika i värde och värdighet. Människovärdesprincipen är central i kristen tro och samhällsetik. Varje människa har ett okränkbart värde, oavsett livsval eller brottshistorik. Ett rättssystem som bygger på denna princip måste ta hänsyn till brottsoffers behov av upprättelse och rättvisa, men också till förövarens möjlighet till ansvarstagande, förändring och försoning. Att värna människovärdet innebär att straff ska vara proportionerliga och rättssäkra – inte enbart hårdare. Det är först då rättssystemet kan bidra till verklig rättvisa och ett mer hållbart samhälle. Barnet har en särställning i kristen tro och barnrättsperspektivet är mycket viktigt för Sveriges kristna råds medlemskyrkor. Utifrån denna grundsyn kommenterar Sveriges kristna råd utredningen på en övergripande nivå.

Sammanfattning

- Sveriges kristna råd *avstyrker* utredningens förslag då konsekvenserna av dessa inte är tillräckligt utredda.
- Sveriges kristna råd *efterfrågar särskilt* en utvecklad barnkonsekvensanalys, en analys av konsekvenserna för personer med psykisk ohälsa och intellektuella funktionshinder och en analys av konsekvenserna för arbetet med andlig vård inom Kriminalvården och de intagnas rätt till religionsfrihet.
- Sveriges kristna råd *föreslår* att regeringen tillsätter en utredning med uppdraget att utreda frågan om hur samhället bäst motverkar gängkriminalitet.

Sveriges kristna råds yttrande

Sveriges kristna råd konstaterar att det övergripande målet med utredningen är att skärpa straffskalorna och därigenom kunna utdöma hårdare straff. Syftet är att komma åt den ökande gängbrottsligheten i samhället och att stärka brottsofferperspektivet. Huruvida en höjd straffskala minskar benägenhet till brott är dock inte med säkerhet fastställt, vilket utredningen också

konstaterar. Det är inte heller självklart att hårdare straff per automatik ökar upprättelsen för brottsoffer. Det finns andra åtgärder för ett stärkt brottsofferperspektiv som utredningen inte tar upp, t.ex. vikten av satsningar på psykosocialt stöd och stöd i rättsprocesser till brottsoffer. Vad gäller straffpåföljd kan det för brottsoffer vara mycket viktigt att fällande dom faller över förövaren, och att ett proportionerligt straff utdöms, men inte nödvändigtvis ett hårdare straff. Genom historien vet vi att synen på vad som anses vara en rimlig straffpåföljd påverkas av samhällsklimatet och några objektiva sanningar finns inte. Det som dock tycks konstant genom tid och rum är uppfattningen att ett visst brott inte bör leda till ett lindrigare straff än ett annat brott med lika allvarliga konsekvenser – som t.ex. varit fallet vad gäller våld i nära relationer i jämförelse med våld i det offentliga rummet. Men att höja alla straffskalor rimmar inte med allmänt rättspatos på ett generellt plan, och sådana åtgärder kommer också med stora kostnader för samhället.

Sveriges kristna råds erfarenhet från arbetet inom andlig vård i kriminalvården (NAV) är att situationen inom Kriminalvården redan idag är pressad både för personal och intagna. Det försvårar möjligheter till rehabilitering och uppfyllande av målsättningen om minskad återfallsprocent. Vi behöver som samhälle fråga oss var vi bäst bör lägga våra resurser för att minska grov kriminalitet. Enligt utredningens beräkningar skulle förslagen leda till att domstolarna varje år dömer ut ytterligare 16 000 år i fängelse till en kostnad på mer än 17 miljarder kronor. Sveriges kristna råd är bekymrade över det som utredningens experter Gustaf Almkvist, Bengt Ivarsson och Göran Nilsson uttrycker i sitt särskilda yttrande till utredningen. De kritiserar att utredningen fått allt för kort tid i relation till det omfattande uppdraget, och att det saknar motstycke i tidigare statliga utredningar. Som rubrik till sitt särskilda yttrande väljer de "Vi kan inte överblicka konsekvenserna av utredningens förslag". Sveriges kristna råd konstaterar att det är en allvarlig kritik. Att konsekvenserna av förslagen inte är tillräckligt utredda går emot svensk utredningstradition, och är särskilt allvarligt när det gäller en så omfattande utredning. Sveriges kristna råd instämmer därför också i den kritik av utredningens alltför snäva direktiv och stressade tidsplan som Sten Heckscher, fd justitieråd och rikspolischef, uttryckt i [Dagens Nyheter](#).

Sveriges kristna råd har också uppmärksammat att Sveriges socialchefer i sitt yttrande över utredningen konstaterar att förslagen inte överensstämmer med den pågående reformen av socialtjänstlagen, vars inriktning är att stärka det förebyggande arbetet och ge stöd tidigare för att undvika omfattande och kostsamma insatser. Även det är en allvarlig kritik som visar på bristande koherens.

Sveriges kristna råd har i tidigare yttranden över statliga utredningar under innevarande år uttryckt en oro över att utredningars direktiv i allt högre grad är så snäva att utredarens uppdrag blir att endast föreslå implementering av förslag i stället för att ge regeringen välgrundade beslutsunderlag i komplexa frågor. Det är en oroväckande tendens som skyndsamt bör brytas. Sveriges kristna råd efterfrågar att regeringen tillsätter en utredning kring den egentliga huvudfrågan, det vill säga hur samhället bäst kommer till rätta med gängbrottslighet. Sveriges kristna råd anser att denna huvudfråga har splittrats över ett stort antal utredningar och det därmed saknas en samlad bild av konsekvenserna av förslagen och vad samhällskostnaden blir.

Sveriges kristna råd vill också påtala att den barnkonsekvensanalys som finns i avsnitt 16.5 är bristfällig och endast konstaterar att förslagen har konsekvenser för barn, utan att resonera kring vilka följder dessa förslag kan få för barns liv och hälsa. Förslagen innebär exempelvis att fler barn

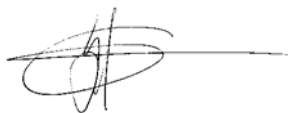
kommer skiljas från sina frihetsberövade föräldrar under längre tid och även att fler unga som begått brott kan placeras i ungdomsfängelse. Forskning visar att detta kan ha allvarliga konsekvenser för barns utveckling och även försvåra för barn att hålla sig borta från en brottslig bana.

Konsekvenserna för personer med psykisk ohälsa och intellektuella funktionshinder har inte heller beaktats inom ramen för utredningen. Utredningens förslag riskerar att i högre grad leda till att dessa personer utdöms långa fängelsestraff när de egentligen är i behov av vård.

Sveriges kristna råd anser att det behövs en konsekvensanalys kring hur förslagen kan påverka de intagnas religionsfrihet. Sveriges kristna råd konstaterar att arbetet med andlig vård inom Kriminalvården (NAV) inte omnämns i utredningen. Kriminalvården har som myndighet en skyldighet att tillgodose alla frihetsberövades möjlighet till religionsutövning. Detta sker genom en upphandling av den andliga vården genom Sveriges kristna råd. De frihetsberövade erbjuds möjlighet att utöva sin religion i gudstjänster, andakter, samtal, fredagsböner eller annan religiös verksamhet som är möjlig utifrån resurser och säkerhet. Tillgång till själavård har även möjlighet att stärka de intagnas existentiella och psykiska hälsa. Teman som skuld, förlåtelse och försoning är ofta centrala. Frågan om hur de intagnas rätt till religionsfrihet påverkas är alltför viktig för att lämnas utanför det utredningen beaktar.

Mot denna bakgrund avstyrker Sveriges kristna råd utredningens förslag.

För Sveriges kristna råd

Sofia Camnerin, generalsekreterare

Handläggare: **Kristina Hellqvist**

Sveriges kristna råd är en kristen paraplyorganisation med 27 medlemskyrkor och 3 observatörer. I dessa ryms bredden av olika kristna traditioner i vårt land. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter.